

Datorteknik TSEA82 + TSEA57 Fö5

Adresseringsmoder

Datorteknik Fö5 : Agenda

- Repetition
- Adresseringmoder
- Lab 2
- Tid för frågor

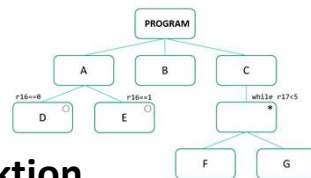
Repetition

3

Dator teknik

4

Från JSP till assembler

Sekvens

```

PROGRAM:
  call A
  call B
  call C
LOOP:
  ...
  jmp LOOP

B:
  ...
  ret
  
```

Sekvens

Selektion

```

A:
  cpi r16,0
  brne A_1
  call D
  jmp A_EXIT
A_1:
  cpi r16,1
  brne A_DEFAULT
  call E
  jmp A_EXIT
A_DEFAULT:
  ...
A_EXIT:
  ret
  
```

Selektion

Iteration

```

C:
  clr r17
C_LOOP:
  cpi r17,5
  breq C_EXIT
  call F
  call G
  inc r17
  jmp C_LOOP
C_EXIT:
  ret
  
```

Iteration *

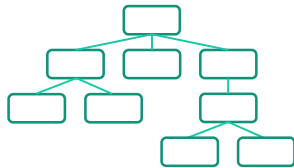
4

Från idé till program

Idé

Strukturerad lösning
t ex via JSP

Programkod

.asm

```
.org 0
jmp MAIN

.dseg $0100
ARR:
.byte $0C

.cseg
MAIN:
ldi r16,HIGH
out SPH,r16
ldi r16,LOW
out SPL,r16
...
```

Maskinkod

.hex

```
:1001000049726F6E
:100110006D616964
:10012000656E7275
:100130006C657A20
:
:
:
:
:
:
:
```

Övergripande princip

Definiera först, använd sen

Vektortabell : I huvudsak, hopp till huvudprogram men avbrottsvektorer

Minnesanvändning : I huvudsak, deklaration av var minnesanvändningen börjar, men även deklaration av variabler i minnet.

Subrutiner : Definition av subrutiner, gärna grupperade i samhörande moduler. Även definition av avbrottsrutiner.

Huvudprogram : Initiering av variabler/data, följt av huvudloop med anrop av subrutiner och villkorsstyrda förgreningar.

Vektortabell

Definition av
minnesanvändning

Definition av
subrutiner/
underfunktioner

Huvudprogram
med huvudloop


```
.org 0
jmp MAIN

.dseg $0100
ARR:
.byte $0C

.cseg
SUB1:
push r16
...
pop r16
ret
...

MAIN:
ldi r16,HIGH
out SPH,r16
ldi r16,LOW
out SPL,r16
MAIN_LOOP:
...
call SUB1
...
jmp MAIN_LOOP
```

Prioritetsordning

1. **Funktion:** Programmets funktion är överordnat, men nästan lika viktigt är nästa punkt, struktur.
2. **Struktur:** För att ett program ska fungera bra, vara smidigt att utveckla och vidareutveckla, vara läsbart och senare kunna optimeras är dess struktur avgörande.
3. **Optimering:** När funktion och struktur finns på plats blir optimering ofta enkelt. Det handlar då typiskt om att stegvis reducera "randvillkor" mellan olika subrutiner eller moduler, om nu detta är nödvändigt. En skicklig och erfaren programmerare kan säkert uppnå extremt optimerad kod genom gå direkt på optimeringssteget och hoppa över struktureringen, men sådan kod blir ofta obskyr och mer eller mindre omöjlig att vidareutveckla.

Adresseringsmoder

CISC vs RISC

CISC (Complex Instruction Set Computer)

- Instruktioner som klarar många kombinationer av argument och adresseringsmoder
- Varje instruktion tar ett flertal klockcykler att utföra
- Många instruktioner kan ofta jobba direkt mot minnet
- En stor del av chip-ytan går åt för att implementera och avkoda instruktioner
- Numera är "bara" Intel x86 CISC
- Moderna Intel-processorer kan sägas vara hybrider av CISC och RISC

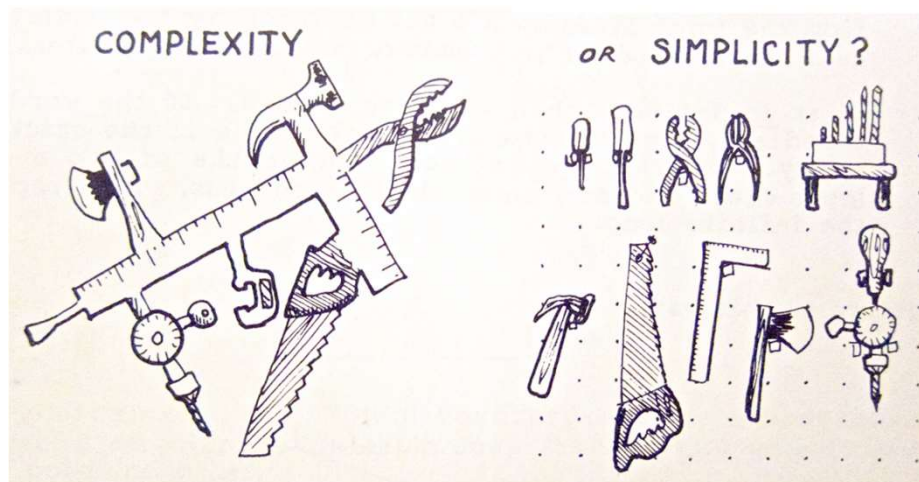
RISC (Reduced Instruction Set Computer)

- Adresseringsmoden är vanligen inbyggd i instruktionen, dvs det krävs typiskt fler instruktioner än för CISC
- Varje instruktion tar ett fåtal (ofta bara 1) klockcykler att utföra
- Endast load-store-instruktioner kan jobba direkt mot minnet
- Chip-ytan kan användas för minnen och register istf instruktionsavkodning
- ARM är en typisk RISC-processor, även AVR (RISC-mikrokontroller)

CISC

or

RISC

Effektiv Adress, EA

I samband med adresseringsmoder brukar man prata om det som kallas effektiv adress, EA.

EA är den slutliga adress som argumentet till en instruktion läses ifrån alternativt skrivs till.

Via olika adresseringsmoder 'beräknas' den effektiva adressen först, innan sedan instruktionen gör det den ska.

Ju mer komplex en adresseringsmod är, ju mer beräkning (hårdvara) går det åt för att få fram den effektiva adressen.

Adresseringsmoder

AVR-mikrokontrollern kan hantera följande adresseringsmoder

Mod	Exempelkod			
1.Omedelbar	subi	r20,\$12		
2.Register direkt	com	r16	add	r20,r21
3.Data direkt (Absolut)	lds	r20,\$A3	sts	\$A4,r20
4.Data indirekt (Indirekt)	ld	r20,X	st	Y,r16
- med förskjutning (offset)	ldd	r20,Y+\$05	std	Z+3,r20
- med post-inkrement	ld	r20,X+	st	Y+,r16
- med pre-dekrement	ld	r20,-X	st	-Y,r16

Mod 1 - Omedelbar

Omedelbar (immediate) adresseringsmod innebär att argumentet till instruktionen finns i instruktionens omedelbara närhet, i själva instruktionsordet.

En omedelbar instruktion har bokstaven i (för immediate) inbakad i instruktionen, för att indikera att det är en omedelbar instruktion.

Text: ldi r16,\$A7
 subi r22,35

Argumenten \$A7 och 35 är konstanter som är omedelbart tillgängliga, dvs det behöver inte göras någon adressberäkning för att få fram den effektiva adressen EA.

Mod 2 – Register direkt

Register direkt innebär att argumentet finns i ett generellt register, dvs att utpekat generellt register utgör källan till argumentet.

Beroende på instruktion, och hur den är skriven, så kan källregistret även utgöra destinationsregister.

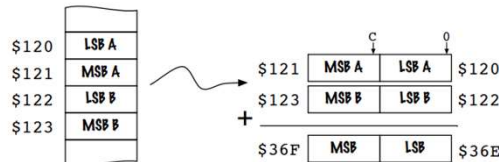
Text: com r16
 add r20,r21
 out PORTB,r16
 eor r16,r16

Här behövs (görs) ingen adressberäkning för att få fram den effektiva adressen EA.

Mod 3 – Data direkt (absolut adress)

För data direkt (absolut adress) anges den effektiva adressen EA som en konstant direkt i instruktionen. EA är den minnesadress där argumentet finns.

Text: `lds r16,$120      ; lds och sts påverkar inte flaggor`
 `lds r17,$122`
 `add r16,r17`
 `sts $36E,r16`
 `lds r16,$121`
 `lds r17,$123`
 `adc r16,r17`
 `sts $36F,r16`

Bokstaven s i lds och sts indikerar att adressen är statisk, dvs för att använda några andra adresser i programmet ovan så måste det skrivas om.

Mod 4 – Data indirekt

Den indirekta adresseringsmoden medför användning av pekare. Pekaren innehåller den effektiva adressen EA, och i den adressen finns argumentet.

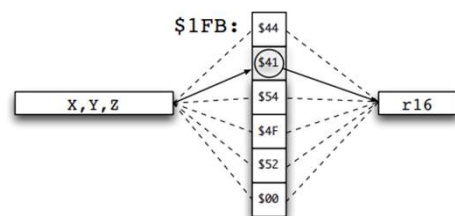
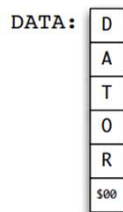
Exempel:
 Läs en NUL-terminerad sträng, ASCII-kodad, ur dataminnet SRAM med början på adress \$1FB.

```

DATA:  D
       A
       T
       O
       R
       S00

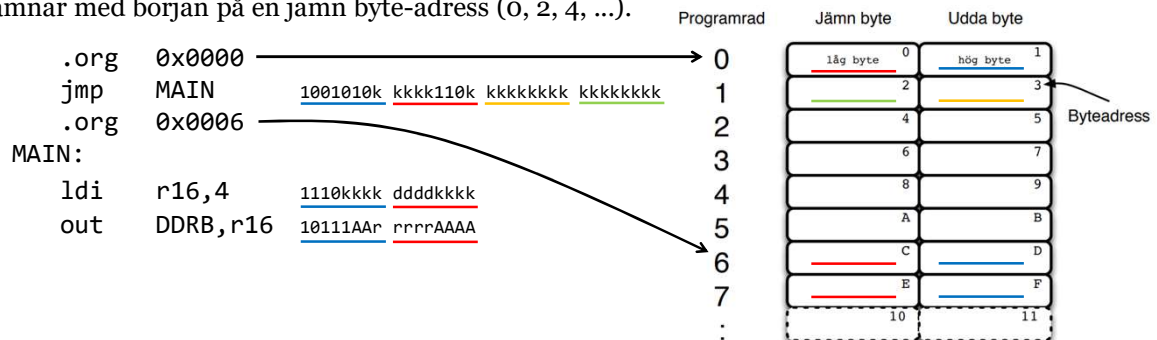
NEXT:  ldi  XH,HIGH(DATA)
       ldi  XL,LOW(DATA)
       ld   r16,X ; indirekt
       cpi  r16,0
       breq KLAR
       call PROCESS
       adiw XL,1
       jmp  NEXT
KLAR:

```


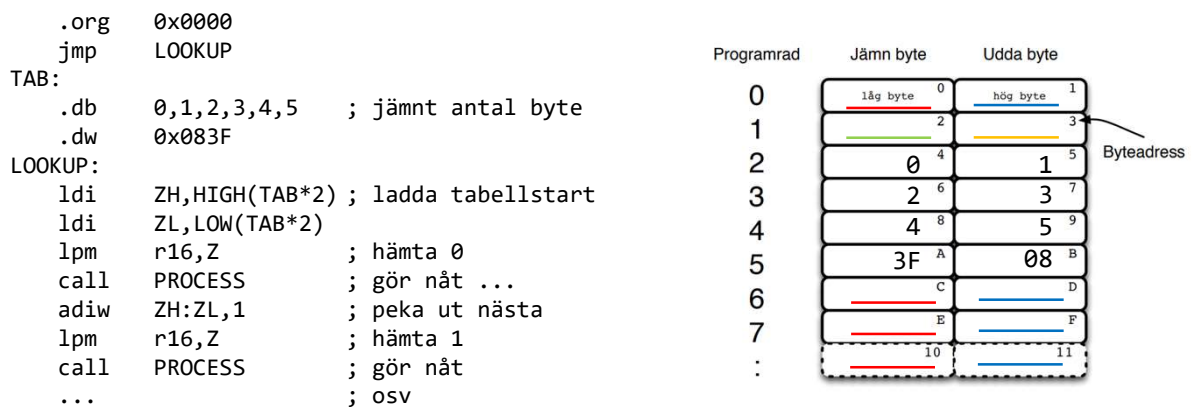
Flash-minnet (programminnet)

Flash-minnet (programminnet) är 16 bitar brett och används primärt för att lagra instruktioner, dvs maskinkoden för själva programmet. Eftersom varje programrad (0, 1, 2, ...) alltså upptar 16 bitar (två byte, dock för vissa instruktioner fyra byte) så medför det att varje maskinkodsinstruktion hamnar med början på en jämn byte-adress (0, 2, 4, ...).

Mod 4 – Data indirekt

Med instruktionen lpm och Z-pekaren kan man peka ut enstaka byte i Flash-minnet. Innehållet i Z utgör den effektiva adressen EA.

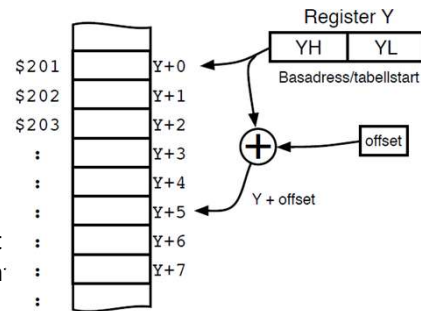
Mod 4 – Data indirekt (indexerad) med förskjutning

Indirekt adressering med förskjutning kallas även indexerad med förskjutning. Den använder dels ett indexregister/pekarregister (Y eller Z) som basadress + förskjutning (offset) med en konstant. Summan av pekare+offset utgör den effektiva adressen EA.

Exempel:

Kopiera en byte från Y+6 till Y+1 med
basadress Y= \$201

```
ldi    YH,HIGH($201)    ; set base adress
ldi    YL,LOW($201)
ldd    r16,Y+6           ; load with displacement
std    Y+1,r16           ; store with displacement
```


Mod 4 – Data indirekt med post-inkrement

Med indexerad adressering vill man ofta ta sig fram till nästa element. Det kan göras manuellt med `adiw`, men också med hjälp av post-inkrement. Observera plus-tecknets placering efter Z.

```
STRING: .db    "DATORTEKNIK",0
SEND:    ldi    ZH,HIGH(STRING*2)    ; set Z to start of STRING
         ldi    ZL,LOW(STRING*2)
SEND_NEXT:
         lpm    r16,Z+                ; load with post increment
         cpi    r16,0                ; NUL?
         breq    SEND_DONE
         call    PROCESS
         jmp     SEND_NEXT
SEND_DONE:
```

Mod 4 – Data indirekt med pre-dekrement

Man kan även minska indexet, då med pre-dekrement. Observera minus-tecknets placering före Z. Det går inte att göra post-dekrement eller pre-inkrement.

Exempel
Sök baklänges i
Minnet (SRAM)
med början på
adress \$3FF, tills
talet 7 hittas.

```

FIND:      ldi    ZH,HIGH($400)    ; set Z to $3FF+1
           ldi    ZL,LOW($400)     ;
FIND_PREV:
           ld     r16,-Z            ; decrement Z first then load
           cpi    r16,7             ; 7?
           breq   FIND_DONE
           jmp    FIND_PREV
FIND_DONE:

```

Angående load/store, pekare och minnen

Load och store-instruktionerna har beroende på variant begränsade möjligheter för att ibland bara använda vissa pekare, och kan bara arbeta mot antingen SRAM (dataminne) eller Flash (programminne) beroende på instruktion.

Instruktion	Pekare och/eller konstant	Minne
ldi	konstant värde	---
lds, sts	konstant adress	SRAM
ld, st	X,X+, -X, Y,Y+, -Y, Z,Z+, -Z	SRAM
ldd, std	Y+konstant, Z+konstant	SRAM
lpm	Z,Z+	Flash

SPM – Store Program Memory

Likväl som att man läsa från programminnet (Flash) så kan man skriva till programminnet. Det är det som händer när Arduinon programmeras med ett nytt program. Instruktionen SPM skriver hela block med data åt gången. SPM används inte i kursens labbar.

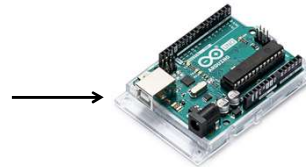
Arduinon har en bootloader, som efter reset väntar på maskinkod (hex-data) och programmerar sedan sig själv, via SPM, med det man 'håller in' i den.

Om man inte skickar in någon maskinkod så körs istället det program som redan finns.

Maskinkod
 .hex

```
:1001000049726F6E
:100110006D616964
:10012000656E7275
:100130006C657A20
```

Bootloader med SPM

Labb 2

...

Tid för Frågor

Anders Nilsson

www.liu.se